

Kansen en bijvangst heidag algemeen bestuur Regio Gooi en Vechtstreek

21 november 2022 (22.0005126)

Heidag 2022

Op 3 november 2022 spraken de (nieuwe) leden van het algemeen bestuur Regio Gooi en Vechtstreek elkaar tijdens de jaarlijkse heidag. Op de agenda stond een aantal onderwerpen:

- kennismaken, organisatie en samenwerken
- de identiteit van de organisatie: wie zijn wij?
- de Regionale samenwerkingsagenda (RSA)
- de verschillende rollen van het algemeen bestuur (wat staat er in de Gemeenschappelijke Regeling en wat zijn de aanbevelingen van de werkgroep Verbetering Governance Regio?)
- rolinvulling door het algemeen bestuur (hoe zien de AB-leden hun eigen rol in verhouding tot de portefeuilehoudersoverleggen en wat verwachten individuele leden van elkaar?)
- werkafspraken en hoe verder

De dag leverde naast een aantal kansen, ook goede bijvangst op. Deze notitie maakt een aanzet tot het inzichtelijk maken van deze perspectieven. Bijgevoegd ook de presentaties die tijdens de heidag zijn gegeven.

In deze korte uiteenzetting koppelen we terug over de grote lijnen en het pragmatische vervolg.

De Regionale Samenwerkingsagenda (RSA)

De Regionale samenwerkingsagenda (RSA) bestaat uit drie elementen:

- 1) Een omschrijving van regionale opgaven waarop gemeenten willen samenwerken (niet kaderstellend, autonomie bij gemeenten);
- 2) Duiding vanuit gemeenteraden op welke regionale opgaven zij onderling intensiever in gesprek willen (focusopgaven);
- 3) Een agenda-tool die inzicht en overzicht geeft voor de gemeenteraden wanneer welk onderwerp in de raad kan worden geagendeerd (actueel in- en overzicht raadstrajecten).

Tijdens de heidag kwam naar voren dat het algemeen bestuur van mening is dat een aantal onderwerpen prominenter op de agenda moet komen en daarmee ook extra aandacht verdient (van het algemeen bestuur). Focus is daarbij een sleutelwoord. Het algemeen bestuur van Regio Gooi en Vechtstreek ziet voor zichzelf een rol weggelegd in het aanjagen van een (beperkt) aantal belangrijke, actuele thema's in de samenwerking. Het moet gaan om speerpunten binnen de lopende samenwerking, niet om de going concern thema's.

Het bij elkaar brengen van de raden en de Regio Gooi en Vechtstreek vraagt daarbij voortdurend de aandacht. Besturen wordt door dit algemeen bestuur dan ook gezien als een actief werkwoord.

Het zwaartepunt van de regionale samenwerking ligt bij de uitvoeringsprogramma's fysiek- en sociaal domein, die onder regie van de portefeuilehoudersoverleggen worden uitgevoerd.

Actie/vervolg: conform planning startnotitie RSA worden de opbrengsten van de zienswijzen van de gemeenteraden naast de (bestuurlijke) roloppvatting van het bestuur gelegd.

De Gemeenschappelijke Regeling

De Gemeenschappelijke Regeling vormt de grondslag voor de huidige organisatie en bepaalt op welke wijze de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Eemnes de samenwerking vormgeven bij de - aan de Regio - overgedragen taken en dienstverlening.

Bij de actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling worden drie perspectieven meegenomen:

- de reguliere tweejaarlijkse actualisatie;
- de veranderingen en mogelijkheden die de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) biedt;
- de aanbevelingen vanuit de werkgroep Verbetering Governance Regio.

Actie/vervolg: tijdens de bespreking van de startnotitie in het algemeen bestuur in december 2022 voldoende tijd plannen om hier als algemeen bestuur nader over door te praten.

Quick wins

Een aantal verbeteringen in de (bestuurlijke) processen draagt bij aan positieverbetering en een zichtbaar, coherent algemeen bestuur.

Verbetering en versterking bestuurlijke aansluiting

Het is de wens van de leden van het algemeen bestuur om als voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg in het agenderingsproces goed te worden meegenomen op inhoud en doel. Hierdoor is het bestuurlijk eigenaarschap beter afgestemd op de bestuurlijke processen en dit brengt de voorzitter van het PFHO beter in positie. Dit zonder extra bureaucratie en vertraging in het proces te brengen. Belangrijk bij dit proces is de voorbereiding van het PFHO tussen secretaris en voorzitter. Het PFHO is continue in ontwikkeling en verbetert waar nodig.

Om de aansluiting tussen PFHO en algemeen bestuur optimaal te laten verlopen kunnen opgaven vanuit de PFHO's tijdens een vergadering van het algemeen bestuur worden ingebracht. Hierbij blijven de portefeuillehouders uiteraard in positie. Vervolgens kan het AB vanuit de verbindende regierol zaken die vastlopen lostrekken en in beweging zetten. Daarbij kunnen de AB-leden elkaars denkkracht gebruiken als in een PFHO iets vastloopt.

Actie/vervolg: de uitvoeringsprogramma's¹ en de agenda van de PFHO's worden toegevoegd aan de agenda van het algemeen bestuur. Dit geeft inzicht in de geagendeerde onderwerpen. Hiermee krijgen de leden van het algemeen bestuur meer voeling met de inhoudelijke koers van de verschillende portefeuilles. NB. Dit zijn dus veelal agenda's van voorgaande PFHO's.

Actie/vervolg: standaard agendapunt op de AB-vergadering: relevante terugkoppeling portefeuillehouders-overleggen.

Actie/vervolg: de agendatool voor de raden vanuit de RSA en de periodieke actualisatie wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.

Informatiesymetrie

De informatiebrieven van de Regio Gooi en Vechtstreek zijn bedoeld om alle raadsleden te informeren over de samenwerking. Redenen voor een brief kunnen noviteiten, wijzigingen, vorderingen, ontwikkelingen, reputatiegevoelige aangelegenheden enz. zijn.

Momenteel onderscheiden we 3 soorten informatiebrieven:

1. Het algemeen bestuur stuurt brieven over overgedragen taken en de Planning & Control cyclus rechtstreeks naar de griffies (raden) van de gemeenten (ongeveer 5 informatiebrieven per jaar²).
2. Vanuit de RVE's worden brieven en mails³ gestuurd naar de colleges (ongeveer 13 per jaar) met het verzoek om deze door te sturen naar de raden. Het is op dit moment niet helder welke gemeenten deze brieven doorsturen naar hun raden.
3. Portefeuillehouders stemmen af over informatiebrieven die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen (ongeveer 12 per jaar). De brieven die in de PFHO's zijn afgestemd gaan vervolgens in de lokale routing:
 - a. de Regio Gooi en Vechtstreek stuurt de brief naar de gemeenten⁴;
 - b. de brief wordt in het format van de desbetreffende gemeente geplaatst en eventueel met lokale aanvullingen naar de colleges gestuurd;
 - c. vervolgens wordt de brief door het college vrijgegeven (met of zonder opmerkingen);
 - d. het college stuurt de brief naar de gemeenteraadsleden.

Bij alle drie de varianten is gelijktijdige informatievoorziening meestal niet haalbaar. Bij variant 1 ontvangt elke griffie de informatiebrief weliswaar op hetzelfde moment, maar de lokale verzending verschilt. Bij variant 2 en 3 is er geen zicht op het moment van verzenden. De ervaring is dat het verzendmoment van de gemeenten erg verschilt.

¹ Eenmalig, na vaststelling.

² De aantallen raadsinformatiebrieven zijn indicatief.

³ Met name door de GGD.

⁴ Regioambtenaren sturen de brieven naar ambtenaren bij de gemeenten met de portefeuillehouders in de cc.

Actie/vervolg: er is winst te behalen in de snelheid van informeren én in informatiesymmetrie (faciliteren dat alle raden dezelfde brief op ongeveer hetzelfde moment ontvangen). We formuleren werkafspraken voor het regionaal versturen van informatiebrieven. We denken op dit moment aan de volgende twee verbeteringen:

- *Met betrekking tot variant 2 (verzenden brieven rechtstreeks vanuit RVE naar colleges): alle informatiebrieven worden ondertekend door de bestuurlijk RVE-trekker vanuit het AB. Vervolgens worden deze brieven via de bestuurssecretaris van de Regio naar de griffies verzonden met het verzoek deze onder de raadsleden te verspreiden.*
- *Met betrekking tot variant 3 (informatiebrieven vanuit PFHO): brieven die geen lokale gevoeligheden kennen, worden na afstemming in het portefeuillehoudersoverleg ondertekend door de bestuurlijk trekker. Indien er voor dat onderwerp geen bestuurlijk trekker is, wordt de brief ondertekend door de voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg. Na ondertekening vindt verzending plaats door de bestuurssecretaris van de Regio naar de griffies met het verzoek deze onder de raadsleden te verspreiden. NB. Dit heeft als consequentie dat deze brieven niet in de colleges worden behandeld.*

Wat verwachten de leden van het algemeen bestuur van elkaar?

Tijdens de heidag zijn de volgende quotes over rolopvatting gedeeld:

- Eerlijk en open het gesprek met elkaar voeren
- Commitment aan de Regio vanuit het belang van de Regio t.o.v. het lokaal belang
- We zijn lid van het algemeen bestuur van de Regio en hebben daarbij de focus op de belangen van de Regio
- Het algemeen bestuur is gezamenlijk verantwoordelijk/collegiaal bestuur
- Het algemeen bestuur is procesverantwoordelijk
- Portefeuillehouders in positie houden
- Algemeen bestuur kan aanjager zijn op bepaalde dossiers
- Uitdragen: meerwaarde van de samenwerking (samen is veel meer te bereiken dan alleen) en gevoel van gezamenlijkheid steeds communiceren (samenwerken is ook deels lokale autonomie opgeven)
- Raden beter laten aansluiten/Raad dichterbij de Regio
- Ontwikkelthema's met algemeen bestuur formuleren (ook focussen op Utrecht, informeren van raden, waar gaan PFHO's over etc.)

Actie/vervolg: nieuwe bijeenkomst voor het algemeen bestuur plannen om bovenstaande punten verder uit te werken.